

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: קובלינר	שם פרטי: ראובן
-------------------	----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: קובלינר		בלועזית kobliner	
שם פרטי איתו נולדתי: ראובן		בלועזית Reuven	
עיר לידה: ניס		בלועזית Neise	
שם פרטי ושם משפחה של האב: אלפונס קובלינר		שם פרטי ושם נעורים של האם: רוזה קובלינר	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: ניס		בלועזית Neise	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) יסודי		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמיד	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ)		חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא) הבונים	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו		בלועזית	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו		בלועזית	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:		תאריך השחרור:	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת'		שנת עליה: 1948	
		במידה ועלית באניה, ציין את שמה קוממיות	

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):

ההורים שלי אלפונס ורוזה קובלינר ניהלו בית עסק שכלל חנות ומתפרה מתחת לבית, שעסק במכירה ותפירה של בגדים. אחי הגדול שהיה מבוגר ממני ב-10 שנים והיה ממקימי הקיבוצים שדה אליהו וטירת צבי- מרדכי קובלינר ז"ל. אחי הנוסף שגם היה מבוגר ממני ונפטר ממחלת הטיפוס וגם ממקימי הקיבוץ שדה אליהו – חיים קובלינר ז"ל. נולדתי בעיירה קטנה ששמה NEISE כיום שייכת לפולין אך לפני המלחמה הייתה בתחום השליטה של גרמניה שקרובה לגבול צ'כיה. הורי היו בעלי חנות בגדים, הבית שלנו היה מעל החנות והיה ממוקם בכיכר העיירה ברחוב: KOCH 3, בעסק עבדו כ-10 פועלים שגם תפרו וגם מכרו. בעיירה הייתה קהילה יהודית קטנה שמנתה כ-200 איש וכללה רב ובית כנסת בבית שלנו היו 7 חדרים, זה היה בית גדול ולא היה חסר בו כלום, גרנו באזור שהיה נחשב לאזור יוקרתי והמשפחה שלנו הייתה משפחה עמידה.

האחים שלי עזבו בין שנת 5-1934 לטובת עלייה לישראל ועסקו שמלכת הקמה של הקיבוצים: שדה אליהו וטירת צבי. בבית שמרנו על מסורת באופן חלקי, אבא שלי הקפיד יותר למרות שהחנות הייתה פתוחה ביום שבת מאחר וביום שבת הייתה יותר עבודה וזה היה יום שוק, לציון כי העיירה שלנו שמשה מעיין מרכז אזורי לכפרים של חקלאים שהגיעו בשבתות לערוך את הקניות בעיירה שלנו ובחלק מהמקרים אני זוכר שאף הם לא השתמשו בכסף והיה מעיין סחר חליפין למען תוצרת חקלאית עופות, ירקות ופירות.

בעיירה שלנו לא היה בית ספר יהודי מאחר והקהילה הייתה קהילה קטנה ולמדנו בבית ספר פרוטסטנטי. בשנת 33 עם עלייתו של היטלר לשלטון התחלנו להרגיש בקשיים בהתחלה בכיתה הושיבו אותי בספסל נפרד שנקרא "ספסל היהודים", המורה נהג להעניש תלמידים במכות עם מקל ובאותה תקופה הוא הרבה להעניש אותי סתם, התלמידים החלו ללבוש מדים של תלבושת "הנוער ההיטלרי" ולבסוף הודיעו לכל הילדים היהודים שהם אינם יכולים להגיע לבית ספר יותר ואיני שמחתי כי פחדתי ללכת לבית ספר.

אימי הייתה ציונית ועבדה בויצו ואבי היה בעד הגרמנים, הוא חשב שהמצב ישתפר. אבי נלחם בצבא הגרמני במלחמת העולם הראשונה והוא האמין שלא יפגעו בו. בשנת 1936 אימי בקרה בארץ ואח שלה שהיה גר בנתניה הציע לה להישאר בארץ אבל אני ואבא שלי נשארנו בחוץ לארץ ואבא שלי לא הסכים לעלות ארצה מאחר שחשב כל הזמן שהמצב ישתפר. בשנת 1937 אמרו לי שאין מקום עבורי יותר בבית הספר. אימי שלחה אותי ללמוד בעיר הגדולה וורוצלב שהייתה רחוקה כ-90 קילומטר מהעיירה שלנו, כיום מדובר בשטח פולני. כל יום ראשון נסעתי ברכבת וחזרתי ברכבת בסופי שבוע לעיירה, גרתי אצל משפחה אומנת של יהודים ולמדתי בבית ספר יהודי עם הרבה ילדים בגילי דבר ששימח אותי מאוד, זה היה נורא חסר לי שלא היו לי חברים לשחק איתם. בפעם הראשונה בחיי הרגשתי טוב והלכתי לבית ספר בלי פחד.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

בשנת 38 התרחש ליל הבדולח הייתי בעיירה וורוצלב באמצע השבוע והלכתי לישון כהרגלי, לפתע שמעתי קולות של ניפוץ זכוכיות וכלים, ירדתי למטה מהבית, היו שם בתי קפה וחנויות אבל לא ראיתי משהו מיוחד וחזרתי לישון שוב. בחצות הגיע הגסטאפו, השרות החשאי של הגרמנים, ולקח את בעל הבית בו גרתי. בערך בחמש בבוקר הוא חזר הביתה, וכששאלנו אותו מה קרה? הוא ענה שנפלה טעות והכל בסדר.

בבוקר הלכתי כהרגלי לבית הספר, גרנו ברחוב ראשי ובדרך ראיתי שבהרבה חנויות שברו את החלונות וראיתי שיש עשן ולהבות מכיוון בית הכנסת הגדול. אחד המורים יצא מבית הספר ואמר לנו שאין לימודים היום, והוא יודיע לנו מתי יתחדשו הלימודים שוב. צלצלתי לדודה שלי מרתה שהייתה גרה אף היא בעיר הגדולה אולם היא לא ידעה על המתרחש והציעה לי לבוא אליה. בדרך אליה היו הרבה חלונות של חנויות של יהודים מנופצים, והיא קבלה טלפון מאימי שספרה שלקחו את אבא שלי לבוכנוולד- מחנה ריכוז- ושברו את כל הבית והיא בקשה שאני אשאר אצל הדודה. נשארתי אצל דודתי וחיכנו, לא ידענו אם יבואו אלינו, דודה שלי הייתה אלמנה והיא חיה לבד, לדודה שלי היה בן אחד והוא ברח לספרד, הוא היה קומוניסט. יצאנו לעשות טיול רגלי בעיר, לא רצינו לראות במו עיננו איך גורמים נזק לבית ומשחיתים אותו, ולכן העדפנו להיות בחוץ. כשחזרנו אחרי זמן מה, ראינו שלא נגעו בבית, כאילו פסחו עליו, מסתבר שלקחו למחנות רק גברים מעל גיל 16 ועד גיל 60 ובעל הבית בו גרתי היה מעל גיל 60 ולכן החזירו אותו הביתה.

אבא שלי היה חודש לפני גיל 60 ובכל זאת לקחו אותו למחנה הריכוז. אבא שלי סבל מהלם קרב ממלחמת העולם הראשונה, לפעמים הוא היה בסדר ולפעמים הוא היה חולה מאוד. אימי בקשה שאחכה מספר ימים עד שהיא תסדר את הבית ואז אשוב. אני דאגתי מאוד ולא הלכתי לבית הספר וביום שיש נסעתי הביתה ברכבת וכשהגעתי חשכו עיני, הכל היה עוד שבור, הבית שלנו תמיד היה מסודר, יפה ונקי ותמיד היו לנו עוזרות בבית שעזרו לאמא בהכל. כשהגעתי לא היו עוזרות ואמא הייתה לבד.

אמא העמידה את החפצים שלנו למכירה והסבירה לי כמה לבקש על כל חפץ כשהיא הייתה יוצאת מהבית לסידורים. אנשים היו באים וקונים חפצים בסכום פעוט, כשאמא חזרה מהסידורים פעם היא אמרה לי שהיא לא הצליחה לקנות אוכל היום והיא בישלה אוכל פשוט ממה שהיה. אמא שלי הייתה מבשלת ממש טוב ואף פעם לא היה חסר אוכל בבית, ולי זה היה מוזר בתור ילד שלא היה אוכל. אמא החליטה להעמיד את כל חפצי הבית והחנות למכירה ואני חזרתי על פי החלטתה לעיר הגדולה לגור עם דודה מרתה והיא נשארה כדי למכור את כל מה שאפשר. היא ספרה גם שכשהלכה לבנק לקבל את הכסף שחשבו בחשבון הסבירו לה שהיא לא יכולה לקבל אותו מכיוון שהמדינה הלאימה את הכסף. ביתיים בכל יום היו חוקים חדשים למשל בחלקים מסוימים של העיר אסור היה ליהודים ללכת, ממש היו אזורים נקיים מיהודים ומי שלא הקשיב נענש.

אבי היה קרוב מאוד לשישים ואמא לקחה מונית למחנה הריכוז בוכנוולד ושכנעה שנעשתה טעות ושאבא שלי הוא מעל גיל 60 ובדרך פלא הצליחה לשחרר אותו מהמחנה, אבל בעקבות החוויה מצבו בשל ההלם קרב שחווה מצבו החמיר והוא כבר לא דיבר יותר, היא נאלצה לקחת אותו לבית חולים של יהודים.

לפני פרץ המלחמה החל מבצע לשלוח ילדים יהודים להולנד ולאנגליה, אמי אמרה "מה שיותר רחוק מכאן אתה נוסע" אני נסעתי בפרוטקציה כי היה צריך להיות בן 14 והייתי קטן יותר, אבל דוד שלי עבד בקהילה היהודית וסידר לי מקום ברכבת. אמא שלי פחדה שאני אגיע לגיל 16 וקחו אותי למחנה. יצאתי מגרמניה בתחילת פברואר לאנגליה ולקחתי איתי רק דברים שהרשו לי לקחת 2 זוגות מכנסיים, 2 זוגות תחתונים, 2 חולצות, תעודות שלי, מסמכים ועשר מארק. אני זוכר את היום הזה טוב, רציתי לנסוע לצאת משם, אמי רצתה לעשות מאמץ לנסוע לישראל והתוכנית הייתה שאני אצטרף אליה מאנגליה. ביום שנסעתי אמי לקחה אותי לתחנת הרכבת שם היה משהו מהקהילה היהודית שבדק שאני ברשימה. ראיתי שם חברים מבית הספר היהודי אפילו את זה שישב לידי בכתה באותו ספסל, שגם הוא הגיע בסופו של דבר לישראל לקיבוץ נאות מרדכי-מקס פרוילר. ואז נכנסתי מהר רצינית לצאת, אמי עמדה בחוץ והיא אמרה לי- אני רואה שטוב לך כאן, והיא בקשה מחברי מקס שהיה גדול ממני בשנה- שישמור עלי.

היה לי מצב רוח מעולה, נסענו לברלין שם חיכו לנו אוטובוסים, לקחו אותנו לאולם גדול שבו ישנו על מזרונים ואז נסענו ברכבת, לי היה מקום ליד החלון והגענו לגבול הולנד ובחוץ עמדו שוטרי גבול גרמנים, הסתכלנו החוצה וחייכנו, אחד מהם התרגז ונכנס לקרון והחל לצעוק על אחד הילדים. אנחנו פחדנו, למזלנו הקטר החל לנסוע והוא רץ החוצה. ואז הרכבת נסעה ועברו את הגבול וכולם ברכבת צהלו וצעקו בשמחה. זה הסיפור על הרכבת- קינדר טרנספורט. בעברית זה נקרא משלוחי ילדים והיו מספר משלוחים כאלה.

כשהגענו לתחנה הראשונה בהולנד, חילקו לנו אנשי הקהילה היהודית קקאו חם לשתייה, בתחנה השנייה עלינו על אונייה והייתה לנו מדריכה שהייתה צריכה לחזור לגרמניה. אמרו לנו שבבוקר נקבל תה לשתייה ושצריך להגיד -thank you- תודה רבה. הגענו לאנגליה ומהסיפון ראיתי שוטר אנגלי וכל כך שמחתי לראות שוטר אנגלי כי בגרמניה שוטרים הפחידו אותנו. קבלו אותנו מאוד יפה והיו ילדים שמשפחה באה לקחת אותם, נשארנו מעט ילדים ונסענו ללונדון שם היו שני יהודים שניגנו לנו בכינור וחילקו לנו אוכל והם נגנו. אלו שני יהודים שברחו מגרמניה יחד אתנו. אנחנו נסענו למחנה קיץ בינואר היה קר וקיבלנו בקבוקי מים לחימום, כינסו אותנו בחדר גדול ושאלו כל אחד לאן הוא רוצה ללכת, כששאלו אותי אמרתי שיש לי שני אחים בישראל ואני רוצה אליהם. אחד האנשים מעליית הנוער אמר לי לבוא אתו יחד עם עוד ילדים ושם פגשתי עוד ילד מאוסטרליה שהיה גדול ממני בשנה שבה איתנו ואמרו לנו שעוד חודש ניסע לסקוטלנד לאחוזתה של הלורד בלפור שנתרמה על ידי משפחתו לאירוח ילדים יהודים. באחוזתה היה פארק והמקום היה ממש יפה, קיבלנו שם אוכל, בגדים יפים, מגפים, נעלים לא היה חסר שם כלום. היו שם שתי קבוצות של דתיים יותר וחילוניים יותר.

עלייה אחת הייתה לפני המלחמה וכשהתחילה המלחמה לא אשרו לנו להיכנס לישראל אז נשארתי שם שנתיים עם גיל 15. הייתי בקשר עם האחים שלי וגם עם אמא שלי במכתבים שנשלחו על ידי הצלב האדום, המשפחה עשתה ספר עם כל המכתבים שאמי שלחה לאחי הבכור ניסיתי לעזור שאמא שלי תבוא ותעבוד בתור מבשלת לקבוצה בלונדון אבל המלחמה פרצה ולא הצלחנו להביאה. התגייסתי לצבא בבריגאדה היהודית באנגליה עברתי הכשרה בקיבוץ שהוקם שם, אמרו לנו שכל קיבוץ צריך לתרום חיילים ומובטח להם שאחי המלחמה הם יעלו ארצה.

זה היה בשנת 44 ואני התנדבתי, שם לא נתנו רובים אלה אתים כדי לחפור ביצורים ואני לא רציתי את זה והתנדבתי להילחם. קיבלתי רובה זה היה בשנת 45 הייתי קרוב לגיל 20 ואחרי האימונים הגענו לאיטליה ומשם המשכנו כשבועיים לאזור החזית, הייתי שם 24 שעות והיו שם לוחמים אנגליים ואמריקאים, צעדו ברגל למחנה הבריגאדה ומעבר לנהר ראינו גרמנים, השעה הייתה חצות, הלכנו לישון ואחרי חצי שעה נכנסו וצעקו שהגרמנים ברחו, נשאר רק מספר צלפים שעלו על מגדלים בעיירות ובכנסיות ולא נכנעו עד הרגע האחרון.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עלייה):

ואז נגמרת המלחמה, קיבלתי את האות והבריגאדה התפרקה בשנת 46. יכולתי לברוח ולעלות לארץ ישראל אבל הצטרפתי לשרת עוד בצבא האנגלי עד שקיבלתי שחרור בשנת 47 ואז ללכת לוסקנות ולהגיד שאני רוצה לעלות לישראל. זה מה שעשיתי ואמרו לי שאני יכול לנסוע ולהיכנס לישראל בתנאי שאתגייס לצה"ל ואני לא רציתי עוד צבא אחרי המלחמה. הפנו אותי לפקיד

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

נוסף שאמר שהוא אוסף אנשים להכשרה לקיבוץ ואז תוך שנה אני עולה לארץ ישראל הלכתי עם חברי מהבריגאדה להכשרה לקיבוץ ובסוף שנת 48 הגעתי ארצה

נא ספרי על חייך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

בחודש נובמבר 48 הגעתי ארצה באוניה לנמל חיפה מי שהיה על האוניה הלך ישר לצבא ואני הצטרפתי לקיבוץ האנגלי בעין החורש ואחר כך גם הייתי ממקימי קיבוץ יסעור. נפגשתי עם אחי אחרי 12 שנים שלא התראינו. בשנת 1939 קיבלתי ידיעה מאמי שהייתי באנגליה שאבי נפטר בבית החולים הייתי בקשר עם אמי עד שנת 42 היא גרה עם הדודה שלי והן אימצו שתי ילדות יהודיות בזמן המלחמה אחר כך בזמן המלחמה היו מכתבים קצרים ובשנת 42 אחרי ששלחתי מכתבים הם חזרו מאוחר יותר מאחר שלא איתרו אותה יותר וזה הזמן שבו התנתק הקשר.

ראיון: שמוליק בן חמו

יסעור, ינואר 2014